

Sygn. akt IV U 1041/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 stycznia 2017 roku

Sąd Okręgowy/Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Częstochowie

Wydział IV

w składzie:

Przewodniczący SSO Rafał Łatanik

Protokolant Karina Zbroińska

po rozpoznaniu w dniu 17 stycznia 2017 roku w Częstochowie

sprawy H. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w C.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania H. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w C.

z dnia 14 lipca 2016 roku Nr (...)

- 1. zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje ubezpieczonemu H. K. prawo do emerytury od dnia 10 lipca 2016 roku;**
- 2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w C. na rzecz ubezpieczonego H. K. kwotę 360 zł (trzysta sześćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.**

Sygn. akt IV U 1041/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 14 lipca 2016 roku numer (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. odmówił ubezpieczonemu H. K. przyznania prawa do emerytury.

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy podniósł, że ubezpieczony nie wykazał wymaganego 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach. Jednocześnie wskazano, iż do pracy w szczególnych warunkach nie uznano zatrudnienia w (...) S.A. w następujących okresach, tj.:

- od 10 lipca 1974 roku do 22 kwietnia 1976 roku;
- od 10 maja 1978 roku do 31 lipca 1983 roku oraz
- od 1 sierpnia 1983 roku do 31 grudnia 1997 roku

na stanowisku ślusarza w oddziale produkcyjnym, ponieważ trudno przyjąć, że praca w szczególnych warunkach w ramach dozoru technicznego wykonywana była stale

i w pełnym wymiarze czasu pracy.

W odwołaniu wniesionym do Sądu ubezpieczony H. K. wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji i przyznanie prawa do emerytury podnosząc, iż w spornym okresie praca jaką wykonywał polegała na utrzymaniu ruchu i wymagała wykonywania napraw, remontów i konserwacji maszyn produkcyjnych. Była więc to praca wykonywana stale i w pełnym wymiarze bezpośrednio przy stanowiskach produkcyjnych.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych – Oddział w C. wniósł o oddalenie odwołania wywodząc jak w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił iż wazył, co następuje:

H. K. urodził się (...).

W dniu 4 lipca 2016 roku ubezpieczony wniósł o przyznanie prawa do emerytury.

Na dzień 1 stycznia 1999 roku wnioskodawca wykazał staż emerytalny w wymiarze 23 lat, 8 miesięcy i 17 dni okresów składkowych oraz 8 miesięcy i 22 dni okresów nieskładkowych.

W Zakładach (...) S.A. w C. ubezpieczony zatrudniony był w okresie od 10 lipca 1974 roku do 31 grudnia 1997 roku na stanowiskach:

- ślusarza w oddziale produkcyjnym przędzy zieleńcowej w okresie od 10 lipca 1974 roku do 22 kwietnia 1976 roku oraz od 10 maja 1978 roku do 31 lipca 1983 roku oraz
- ślusarza w oddziale produkcyjnym – tkalni folii w okresie od 1 sierpnia 1983 roku do 31 grudnia 1997 roku.

Służbę wojskową odbywał w okresie od 23 kwietnia 1976 roku do 14 kwietnia 1978 roku i do pracy powrócił z dniem 10 maja 1978 roku.

Zakład zajmował się produkcją tkanin z naturalnych materiałów jak len, pakuły, juta oraz tkanin sztucznych.

Do obowiązków ubezpieczonego jako ślusarza utrzymania ruchu należały wyłącznie prace polegające na usuwaniu bieżących remontów urządzeń produkcyjnych, a czynności te wykonywane były stale i w pełnym wymiarze czasu na wydziałach produkcyjnych, tj. przędzalnia zieleńcowa oraz tkalnia folii, podczas pracy pozostałych urządzeń.

(vide: akta rentowe, akta osobowe ubezpieczonego z Zakładów (...) S.A., zeznania świadków P. F. k. 24v. i K. M. k. 24v.-25)

Zgodnie z art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2016 roku Dz. U. Nr 887 ze zm.) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym,

za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa oraz rozwiązania stosunku pracy - w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem (ust. 2).

Od dnia 1 stycznia 2013 roku wykreślony został obowiązek rozwiązania stosunku pracy - w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem.

Jak stanowi art. 27 powyższej ustawy ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 roku przysługuje emerytura, jeżeli spełnili łącznie następujące warunki:

1) osiągnęli wiek emerytalny wynoszący co najmniej 60 lat dla kobiet i co najmniej 65 lat dla mężczyzn;

2) mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn.

W myśl zaś art. 32 ust. 1 powołanej wyżej ustawy ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 roku, będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2-3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1. Dla celów ustalenia uprawnień, o których mowa w ust. 1, za pracowników zatrudnionych

w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach

o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia (art. 32 ust. 2). Wiek emerytalny, o którym mowa wyżej, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wykonującym pracę w warunkach szczególnych przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych z uwzględnieniem art. 32 ust. 4a (art. 32 ust. 4). Art. 32 ust. 4a utracił moc z dniem 24 czerwca 2004 roku na podstawie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 14 czerwca 2004 roku (Dz. U. Nr 144, poz. 1530), z powodu niezgodności z art. 2 i 32 Konstytucji RP. Co należy rozumieć przez przepisy dotychczasowe zostało wyjaśnione w uchwale składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 13 lutego 2002 roku III ZP 30/01 (OSNP 2002/10, poz. 243). Według Sądu Najwyższego przez „przepisy dotychczasowe” należy rozumieć niektóre normy rozporządzenia, jednakże nie całość przepisów rozporządzenia Rady Ministrów

z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.).

Zgodnie z §1 ust. 1 wyżej wskazanego aktu prawnego rozporządzenie stosuje się do pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, wymienione w § 4-15 rozporządzenia oraz w wykazach stanowiących załącznik do rozporządzenia, zwanych dalej "wykazami". Właściwi ministrowie, kierownicy urzędów centralnych oraz centralne związki spółdzielcze w porozumieniu z Ministrem Pracy, Płac i Spraw Socjalnych ustalali w podległych i nadzorowanych zakładach pracy stanowiska pracy, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazach A i B (§ 1 ust. 2). Okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Okresy pracy te, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy (§ 2 wyżej powołanego rozporządzenia).

Przepisy § 1 ust. 2 i 3 rozporządzenia, zgodnie z powołanym wyżej orzeczeniem Sądu Najwyższego nie należą do „przepisów dotychczasowych”, bowiem nie normują materii wskazanej w art. 32 ust. 4 powołanej ustawy, czyli nie określają ani wieku emerytalnego, ani rodzajów i stanowisk pracy, ani warunków przechodzenia na emeryturę. Stanowisko Sądu Najwyższego znalazło również potwierdzenie w uzasadnieniu powołanego wyżej wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 14 czerwca 2004 roku.

Za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury, zwany dalej "wymaganym okresem zatrudnienia", uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet

i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia (§3 rozporządzenia). Pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

1)osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,

2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach (§4 powołanego wyżej rozporządzenia).

W niniejszej sprawie bezspornym jest, iż na dzień 1 stycznia 1999 roku ubezpieczony wykazał wymagany okres zatrudnienia. Spornym zaś jest, czy H. K. przepracował na ten dzień 15 lat w warunkach szczególnych.

Ubezpieczony w celu wykazania wymaganego okresu pracy w warunkach szczególnych przedłożył świadectwo pracy w warunkach szczególnych z (...) S.A. w C. z adnotacją o wykonywaniu przez niego w okresie od 10 lipca 1974 roku do 22 kwietnia 1976 roku oraz od 10 maja 1978 roku do 31 lipca 1983 roku pracy na stanowisku ślusarza w oddziale produkcyjnym – przędzalni zieleńcowej, a od 1 sierpnia 1983 roku do 31 grudnia 1997 roku na stanowisku ślusarza w oddziale produkcyjnym – tkalni, tj. prac wymienionych w wykazie A, dział XIV, poz. 24 pkt 1 wykazu stanowiącego załącznik nr 1 do zarządzenia nr 7 Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego z dnia 7 lipca 1987 roku w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu przemysłu chemicznego i lekkiego.

Organ rentowy odmówił uwzględnienia powyższych okresów zatrudnienia, albowiem trudno uznać, iż praca w ramach dozoru technicznego wykonywała była stale i w pełnym wymiarze czasu w warunkach szczególnych.

Okresy pracy w warunkach szczególnych wskazane w powołanym wyżej rozporządzeniu w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnionych

w szczególnych warunkach mogą być wykazywane przez zainteresowanego, przed Sądem wszelkimi środkami dowodowymi, a przewidzianymi przez kodeks postępowania cywilnego, a w szczególności dokumentami z osobowych akt pracowniczych, zeznaniami świadków, przesłuchaniem stron. Przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków przed organem rentowym nie jest dopuszczalne (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 27 maja 1985 roku - III UZP 5/85 LEX nr 14635, uchwała Sądu Najwyższego z dnia 21 września 1984 roku - (...)LEX nr 14630 uchwała Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 1984 roku - III UZP 6/84 LEX nr 14625).

W obecnym stanie prawnym zarządzenia resortowe zawierające uściślenia dokonane w innym okresie przez właściwych ministrów, polegające na ustaleniu wykazów stanowisk, powołane w świadectwach wykonywania prac w warunkach szczególnych zakwestionowanych przez organ rentowy nie mają wartości normatywnych, lecz jedynie informacyjną. „W państwie prawnym nie jest dopuszczalne zamieszczanie w rozporządzeniu jako akcie wykonawczym upoważnienia do podejmowania określonych działań przez inny podmiot i wyposażanie go w kompetencje wykonawcze. W świetle Konstytucji z 1997 roku rozporządzenie jako akt wykonawczy oparty na ustawie nie może zawierać subdelegacji. W konsekwencji, przedmiotem wykładni są wyłącznie przepisy ustawy

i wydane na jej podstawie akty wykonawcze [...]. W rezultacie zatem o spełnieniu przesłanki "praca w szczególnych warunkach" przesądza wykonywanie pracy wymienionej w załącznikach A i (...) do rozporządzenia z 7.II.1983 r., które stanowią integralną część rozporządzenia jako aktu wykonawczego, niezależnie od tego, w jakim zakładzie praca taka była (lub jest) wykonywana.” (por. glosa do wyroku Sądu Najwyższego z dnia 7 lipca 1999 III RN 25/99 T. M. OSP 2002/4/48 t. 2).

Zdaniem Sądu ubezpieczony wykazał, iż pracował w warunkach szczególnych przez wymagany okres 15 lat.

Ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, w tym zwłaszcza z akt osobowych oraz zeznań świadków jednoznacznie wynika, iż H. K. w całym okresie zatrudnienia w Zakładach (...) S.A.

w C. stale i w pełnym wymiarze czasu wykonywał prace przy bieżącej konserwacji agregatów i urządzeń oraz pracach budowlano-montażowych

i budowlano-remontowych na oddziałach będących w ruchu, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie, tj. prace wymienione

w wykazie A, dział XIV, poz. 25 w związku z wykazem A, dział IV, poz. 22 i dział VII, poz. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub

w szczególnym charakterze. H. K. do dnia 31 lipca 1983 roku pracował jako ślusarz utrzymania ruchu początkowo na wydziale przędzalni zieleńcowej, gdzie odbywała się produkcja i przędzenie tkaniny z lnu, pakul i juty, a od 1 sierpnia 1983 roku na wydziale folii, gdzie produkowana była tkanina z tworzyw sztucznych do produkcji worków foliowych. W obu powyższych wydziałach ubezpieczony zajmował się wyłącznie utrzymaniem w ruchu maszyn produkcyjnych, a prace te wykonywane były stale i w pełnym wymiarze na wydziałach produkcyjnych podczas pracy pozostałych urządzeń. Charakter pracy odwołującego stanowczo potwierdzili powołani w sprawie świadkowie. I tak K. M., który pracował jako ślusarz remontowy potwierdził, iż do ich obowiązków należały bieżące remonty maszyn produkcyjnych.

On jako ślusarz remontowy pracował na pierwszej zmianą

i zajmował się wyłącznie remontami planowymi, natomiast ubezpieczony jako ślusarz utrzymania ruchu zajmował się usuwaniem bieżących awarii. Bez względu jednak na powyższe, ich praca wykonywana była stale i w pełnym wymiarze czasu wyłącznie na wydziale produkcyjnym bezpośrednio przy stanowiskach robotniczych. Na wydziale przędzalni zieleńcowej zajmowali się naprawą przędzarek, zgrzeblarek oraz wrzecienic, albowiem to na tym wydziale produkowana była tkanina z naturalnych produktów jak juta, pakuły, len. Analogiczne prace ubezpieczony wykonywał na wydziale folii, gdzie odbywała się produkcja tkanin z tworzyw sztucznych. Powyższe przyznał P. F., który pracował wspólnie z odwołującym i ma przyznaną wcześniejszą emeryturę z tytułu pracy w szczególnych warunkach. Zeznał on stanowczo, iż prace ślusarzy polegały wyłącznie na naprawie maszyn produkcyjnych,

a czynności te wykonywane były wyłącznie na wydziale produkcyjnym. Dodał również, iż na terenie hali znajdował się warsztat, w którym znajdowały się takie narzędzie jak szlifierka, wiertarka, stół z imadłem, jednakże prace tam wykonywane były sporadycznie. Zasadniczo naprawy odbywały się bezpośrednio przy maszynach. Charakter pracy odwołującego stanowczo wynika także z jego akt osobowych,

w których stanowisko jego pracy określane jest wyłącznie jako ślusarza remontowego, a miejsce pracy jako przędzalnia zieleńcowa i wydział folii. Nie bez znaczenia jest również fakt, iż w dniu 19 lipca 2016 roku pracodawca ubezpieczonego skorygował jego świadectwo pracy w szczególnych warunkach wskazując prawidłowo, iż prace na stanowisku ślusarza kwalifikują się do prac wymienionych w wykazie A, dział XIV, poz. 25 rozporządzenia.

Mając na uwadze powyższe Sąd uznał, iż odwołanie ubezpieczonego zasługuje na uwzględnienie, albowiem wykazał on wymagany 15-letni okres pracy

w szczególnych warunkach i dlatego na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzeczono jak w sentencji wyroku.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 4 k.p.c. w związku

z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz. U. z 2015 roku, poz. 1804) w brzmieniu obowiązującym sprzed zmiany z dnia 27 października 2016 roku.